Hukuk Bölümü 2008/297 E. , 2008/398 K.

- 4857 SAYILI İŞ KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVANIN ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI
  - İŞ KANUNU (4857) Madde 77

"İçtihat Metni"

Davacı : K. Tekstil San. ve Tic. A.Ş.

Vekilleri : Av. N.Ş.-Av. Nu.Ş.

Davalı : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

O L A Y : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Edirne Bölge Müdürlüğü'nün 30.11.2006 gün ve 13099 sayılı işlemi ile, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 77, 78 ve 86. maddelerine muhalefet edildiğinden bahisle 108. maddesine dayanılarak 105. maddesine göre 6.129.-YTL para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasının 1240.-YTL'lik kısmına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

EDİRNE 2. SULH CEZA MAHKEMESİ; 2.3.2007 gün ve E:2006/1637 MÜT. sayı ile, itiraz eden Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Edirne İl Müdürlüğü'nün 13099 sayılı idari yaptırım kararının 1.240.-YTL'lik kısmının iptalini talep ettiği, 19.12.2007 tarihli 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesi ile değiştirilen 5326 sayılı Yasa'nın 3. maddesinden söz ederek, kanun yolunu düzenleyen 5326 sayılı Yasa'nın 28. maddesi uyarınca sulh ceza mahkemesine başvurulabilmesi için başvuruya konu olay ile ilgili olarak özel kanununda başka bir mahkemenin görevli kılınmaması gerektiğinin anlaşıldığı, itiraz edene verilen idari para cezasının 4857 sayılı Yasa uyarınca verildiği ve aynı Yasanın 108/2. maddesinde bu Kanuna göre verilen cezalara karşı idari yargı yoluna başvurulacağı düzenlenmiş olmakla başvurunun görev yönünden reddine karar verilmesi gerektiği kanaat ve sonucuna varıldığı gerekçesiyle 19.12.2006 tarih ve 5560 sayılı Yasa ile değişik 5326 sayılı Yasa'nın 3/a ve 4857 sayılı Yasa'nın 108/2 maddeleri uyarınca görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

EDİRNE İDARE MAHKEMESİ; 13.6.2008 gün ve E:2007/554 sayı ile, davacı K. Tekstil San. Tic. A.Ş. vekilleri tarafından davacı şirkete 4857 sayılı İş Kanunu uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na karşı dava açıldığı, 5326 sayılı Kanun'un 3 ve 27. maddelerinden söz ederek, dosyadaki mevcut bilgi ve belgenin incelenmesinden, davacı şirket hakkında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Edirne İl Müdürlüğü'nün 30.11.2006 tarih ve 13099 sayılı işlemiyle 6.129,00YTL

idari para cezası verildiği, bu işleme karşı Edirne 2. Sulh Ceza Mahkemesi nezdinde 21.12.2006 tarihinde itiraz edildiği, Edirne 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 2.3.2007 tarih ve 2006/1637 Müt. kararıyla görevsizlik kararı verildiği ve bu kararın 29.5.2007 tarihinde kesinleştiği yönünde kesinleşme şerhi düşüldüğü, bunun üzerine Mahkemeleri nezdinde 2007/554 Esas numarasıyla 12.6.2007 tarihinde mezkur para cezasının iptali istemiyle görülmekte olan davanın açıldığının anlaşıldığı, 5326 sayılı Kanun'un 3. madde başlığında da görüleceği üzere Kabahatler Kanunu'nun genel bir kanun niteliği taşıdığı, görevli yargı merciinin tayinine dair cezaya müstenit ilgili kanunda hükme yer verilmemesi halinde 5326 sayılı Kanun'un tatbik edileceğinin benimsendiği, olayda ise, dava konusu edilen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 108. maddesinin 8.2.2008 tarihinde yapılan değişiklikle bu para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediğinin anlaşıldığı, bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağından, dava konusu idari para cezasının görüm ve çözümünün 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin 1. bendi uyarınca sulh ceza mahkemesinin görev alanına girdiği gerekçesiyle Mahkemelerinin görevsizliğine, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı merciinin tayin ve tespiti için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına ve dosyanın anılan Mahkemeye gönderilmesine ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kararına kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Turan KARAKAYA, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 22.12.2008 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında 1.240.-YTL idari para cezası yönünden doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı İlknur ALTINTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun, davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 4857 sayılı Kanun'un 77, 78, 86, 105 ve 108. maddelerine göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 77. maddesinde, işverenlerin ve işçilerin yükümlülüklerine, 78. maddesinde, sağlık ve güvenlik tüzük ve yönetmeliklerine, 86. maddesinde, ağır ve tehlikeli işlerde rapora ilişkin düzenlemelere yer verilmiş; 105. maddesinde, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili hükümlere aykırılık halinde verilecek para cezaları belirtilmiş; "İdari para cezalarının uygulanmasına ilişkin hususlar" başlığını taşıyan 108. maddesinde ise, "(Değişik: 15/5/2008-5763/10 md.) Bu Kanunda öngörülen idari para cezaları, 101 ve 106 ncı maddelerdeki idari para cezaları hariç, gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürünce verilir. 101 ve 106 ncı maddeler kapsamındaki idari para cezaları ise doğrudan Türkiye İş Kurumu İl Müdürü tarafından verilir ve genel esaslara göre tahsil edilir. 106 ncı maddeye göre verilecek idari para cezası için, 4904 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (h) bendindeki tutar esas alınır" denilmiş, madde hükmü 26.5.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nda idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4857 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Edirne İdare Mahkemesi'nce yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile Edirne 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 2.3.2007 gün ve E:2006/1637 MÜT. sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 22.12.2008 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.